

AdviesCommissie Schade Grondwater

Jaarverslag 2014

Jaarverslag 2014

AdviesCommissie Schade Grondwater

Secretariaat: Leidseveer 2
3511 SB Utrecht
Tel: 085 - 4862222
email: acsg@bij12.nl
website: www.grondwaterschade.nl

VOORWOORD

Het jaarverslag geeft als gebruikelijk een overzicht van de verzoeken om onderzoek naar schade die belanghebbenden menen te hebben geleden door grondwateronttrekkingen, die de Advies-Commissie Schade Grondwater (ACSG) heeft afgehandeld of in behandeling heeft.

In 2014 zijn er zes nieuwe verzoeken om een schadeadvies ontvangen en zijn er acht verzoeken afgehandeld. In totaal heeft de ACSG op 31 december 2014 19 verzoeken om onderzoek in behandeling.

Eind 2013 hebben de 12 provincies – gezamenlijk opdrachtgever van de ACSG – besloten een budget aan de ACSG beschikbaar te stellen om de methodiek voor de bepaling van de relatie tussen hydrologische veranderingen en landbouwopbrengsten te actualiseren. Er is in 2014, samen met een groot aantal partijen, gewerkt aan deze actualisatie. Gezien de omvang van dit project duurt het echter nog enige tijd voordat de ACSG het geactualiseerde instrumentarium in haar advisering kan toepassen.

Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft decennia lang de ACSG secretariael en inhoudelijk ondersteund. Deze dienst is op 1 maart 2015 opgeheven. De ACSG heeft in verband hiermee in 2014 zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg gehad over de invulling van het secretariaat van de ACSG per 1 maart 2015. Dit heeft ertoe geleid dat er overeenstemming is bereikt dat per 1 maart 2015 de ondersteuning van de ACSG wordt verzorgd door BIJ12.

Ir. G.N. Kok
Voorzitter AdviesCommissie Schade Grondwater

Inhoud

pag.

Voorwoord

1.	Taak en samenstelling commissie	1
2.	Externe ontwikkelingen in 2014	3
3.	Interne ontwikkelingen in 2014	6
4.	Overzicht afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	8
5.	Afgehandelde en nagekomen verzoeken om onderzoek	9
6.	Verzoeken om onderzoek in behandeling	12
Bijlage 1	Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2014	18
Bijlage 2	Overzichtskaart van de projecten in 2014	19

1. TAAK EN SAMENSTELLING COMMISSIE

Taak en missie

Artikel 7.19, 1^e lid van de Waterwet stelt dat hij, die op grond van artikel 7.18 een vordering kan doen met betrekking tot schade gerelateerd aan een grondwateronttrekking waarvoor een watervergunning is afgegeven, aan Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie kan verzoeken hiernaar een onderzoek in te stellen.

De gezamenlijke provincies hebben besloten voor de afhandeling van dergelijke verzoeken één landelijk werkzame commissie in te stellen: de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG). De gezamenlijke provincies hebben de ACSG in 2011 ingesteld. De ACSG is ingesteld op basis van de Provinciewet.

Voor het indienen van een verzoek is het niet relevant of de provincie of de waterbeheerder in de rol van bevoegd gezag de vergunning voor de onttrekking die de schade zou hebben veroorzaakt, heeft afgegeven. Verzoeken dienen altijd te worden gericht aan Gedeputeerde Staten.

De taak van de ACSG is het vaststellen van de causaliteit tussen geclaimde schade en vermeende oorzaak. In geval van causaliteit adviseert de commissie over ondervanging of vergoeding van de schade. De geclaimde schade betreft veelal droogteschade binnen de landbouw of bosbouw en schade aan gebouwen en verhardingen.

De AdviesCommissie Schade Grondwater is het deskundige en onafhankelijke adviesorgaan voor Gedeputeerde Staten van de provincies op het gebied van de behandeling van verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater en infiltreren van grondwater.

Bestuurlijk opdrachtgever

Mevrouw J. Meijers, gedeputeerde van de provincie Gelderland, behartigt de portefeuille Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en is uit dien hoofde bestuurlijk opdrachtgever van de ACSG.

Ambtelijk opdrachtgever

De provincie Overijssel onderhoudt in 2014 namens de provincies het ambtelijke contact met het secretariaat van de ACSG, dat in 2014 is verzorgd door Dienst Landelijk Gebied.

Commissie

Op 31 december 2014 is de ACSG als volgt samengesteld:

Voorzitter	ir. G.N. Kok
Plv. voorzitter	mr. G.J.M.M. Tax
Lid	ir. J. Kruizinga
Lid	ing. H.J. Everts
Lid	dr. ir. J.C. van Dam
Secretaris	ing. Y. Rosenboom (DLG)

De ASCG heeft in 2014 drie keer vergaderd.

De heer Van Dam is per 1 januari 2014 benoemd als lid van de commissie en heeft de heer Feddes opgevolgd, die vanaf 2008 lid is geweest van de commissie en haar voorgangers.

De (plaatsvervangend) voorzitter en de andere leden zijn per 1 januari 2014 herbenoemd.

Secretariaat

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft de ACSG in 2014 ondersteund en daarmee het secretariaat van de commissie verzorgd.

Er is bij DLG een vast adviesteam dat aanspreekpunt is voor de commissieleden en de kwaliteit en de voortgang van de adviezen bewaakt.

Het adviesteam is in 2014 als volgt samengesteld:

- ing. Y. Rosenboom – secretaris / projectleider,
- ir. H. Prak – plaatsvervangend secretaris / specialist (agro)hydrologie,
- ir. S. Klerks – specialist landbouwschade,
- ir. J. Lankester – specialist schade aan bebouwing en verhardingen.

Daarnaast is naar behoefte een beroep gedaan op expertise die beschikbaar is bij DLG of is expertise ingehuurd.

De totale omvang van de werkzaamheden van het secretariaat van de ACSG bedraagt in 2014 circa 2400 uur. Dit betreft inzet voor het opstellen van de schade-adviezen en de ambtelijke ondersteuning van de commissie.

2. EXTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2014

Up-to-date instrumentarium

De ACSG streeft ernaar dat het instrumentarium voor de vaststelling van schade door grondwateronttrekking of -infiltratie up-to-date is. Uitgangspunt is dat de ACSG de nieuwste, maatschappelijk aanvaarde en wetenschappelijk ondersteunende kennis in het instrumentarium toepast.

Vernieuwing instrumentarium landbouwschade

De ACSG stelt de landbouwschade als gevolg van hydrologische veranderingen die worden veroorzaakt door grondwateronttrekkingen of -infiltraties vast met een rekenmethodiek waarin de zogeheten TCGB-tabellen centraal staan. Deze zijn eind tachtiger berekend met rekenmethodieken zoals die destijds actueel waren. De tabellen zijn inmiddels gedateerd geraakt, bijvoorbeeld omdat ze niet inspelen op de klimaatverandering, geen rekening houden met de ontwikkelingen in de landbouw sindsdien en omdat de agrohydrologische modellering thans meer mogelijkheden biedt dan de destijds gebruikte rekenmodellen. De commissie heeft besloten te streven naar vervanging van de TCGB-tabellen door een methodiek waarvan het door Wageningen UR ontwikkelde en breed geaccepteerde agrohydrologische rekenmodel SWAP de basis vormt en daarmee beter aan te sluiten op de actualiteit.

Pilot SWAP berekening droogteschade

Om zicht te krijgen of SWAP zich leent als basis voor de nieuwe systematiek voor de vaststelling van landbouwschade en om een eerste indicatie te krijgen van de gevolgen van de voorziene overstap op een op SWAP gebaseerde methodiek, heeft Alterra op verzoek van de ACSG voor het invloedsgebied van de voormalige waterwinning Vierlingsbeek in Noord-Brabant de derving van de gewasopbrengst als gevolg van de waterwinning berekend met SWAP. Enkele jaren geleden heeft de commissie voor dit gebied een schadeadvies uitgebracht dat was gebaseerd op de TCGB tabellen. Alterra heeft de pilot SWAP in 2014 afgerond met een eindrapportage, die kan worden gedownload op <http://edepot.wur.nl/330879>.

In deze rapportage stelt Alterra vast dat SWAP geschikt is voor het berekenen van de droogteschade als gevolg van een grondwaterwinning. De vergelijking met de op de TCGB-tabellen gebaseerde methodiek wijst uit dat de droogteschades als gevolg van de winning voor het beschouwde invloedsgebied met SWAP wat lager uitvallen. Dit kan in andere gebieden echter anders uitvallen omdat elders er mogelijk andere randvoorwaarden gelden. De nieuwe methodiek is dynamischer en biedt meer mogelijkheden voor aansluiting bij realistischere randvoorwaarden dan voorheen.

Waterwijzer Landbouw

De ACSG pakt het project, dat moet leiden tot vernieuwing van het instrumentarium voor de bepaling van de relatie tussen water in de bodem en gewasgroei, inclusief wijzigingen daarin, op door deel te nemen aan het project 'Waterwijzer Landbouw'

In dit project werken ACSG, STOWA, de dienst Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL) van Rijkswaterstaat, het ministerie van EZ,

de provincies Utrecht en Zuid-Holland, Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON, een regionaal samenwerkingsverband van rijk, provincies, waterschappen en Vitens), LTO-Nederland en Vitens en Brabant Water.

STOWA coördineert de totstandkoming van de Waterwijzer Landbouw en heeft met financiering van bijna alle deelnemende organisaties opdracht verleend aan een consortium dat bestaat uit KWR Watercycle Research Institute, Wageningen UR (Alterra, Livestock Research en Wageningen University) en Bakelse Stroom om een nieuw, universeel toepasbaar instrumentarium voor de berekening van de opbrengst van de landbouw in afhankelijkheid van droogte, wateroverlast en verzilting te ontwikkelen: de Waterwijzer Landbouw (www.waterwijzer.nl). De ontwikkeling van de Waterwijzer Landbouw is reeds in 2012 gestart met toen nog een bescheiden bijdrage van de ACSG. Om de waterwijzer Landbouw universeel toepasbaar te maken, moest in de beginfase SWAP worden nog geschikt worden gemaakt voor het berekenen van gewasgroei in afhankelijkheid van wateroverlast, een onderdeel dat voor de ACSG wat minder relevant is. Nadat de ontwikkeling van de Waterwijzer Landbouw zover was gevorderd dat de relevantie ervan voor de ACSG sterk was toegenomen, hebben in 2013 de gezamenlijke provincies besloten de ACSG meer middelen beschikbaar te stellen voor de medefinanciering van het ontwikkelen van de Waterwijzer Landbouw.

In 2014 heeft het accent bij de ontwikkeling van de Waterwijzer Landbouw gelegen op de koppeling van het agrohydrologische rekenmodel SWAP met het gewasgroeimodel WOFOST voor de gewassen gras, snijmaïs en aardappel. Er is nu een operationeel model beschikbaar waarmee de opbrengstreductie voor de drie genoemde gewassen kunnen worden berekend in plaats van alleen de reductie van de gewasverdamping.

In 2015 wordt het project voortgezet met het inbouwen van indirecte effecten (voorbeelden: vertrapping en verdichting) en de koppeling met het bedrijfsvoeringmodel Bedrijfs Begrotings Programma Rundvee (BBPR) van Wageningen UR Livestock Research.

Het belangrijkste product van de Waterwijzer Landbouw is een eenvoudig toepasbare (online) tool om bijvoorbeeld op basis van grondwaterstands- en bodeminformatie opbrengstderving te genereren, met onderscheid in droogteschade, natschade en zoutschade. De tool geeft informatie voor de huidige meteorologische condities en voor uiteenlopende klimaatscenario's. De ACSG streeft naar een met de Waterwijzer Landbouw te genereren database die de TCGB-tabellen zal vervangen.

Het samenwerkingsverband verwacht de nieuwe systematiek eind 2016 operationeel te hebben. Vervolgens heeft de ACSG nog tijd nodig om de nieuwe systematiek in haar methodiek te implementeren. Die implementatie bij de ACSG is voorzien in 2017.

De commissie heeft geen indicatie van de gevolgen van de overstap op een nieuwe berekeningssystematiek voor de hoogte van de schadebedragen. Ze sluit echter niet uit dat de gevolgen inci-

denteel relevant kunnen zijn. Ook omdat de huidige methodiek prima werkt en zolang er nog geen operationeel alternatief is, zal de ACSG deze blijven gebruiken totdat de met een Waterwijzer Landbouw te genereren database gereed is.

Op de website www.waterwijzer.nl staat de recente info over het project Waterwijzer Landbouw. Die bevat ook informatie over de ontwikkeling van de Waterwijzer natuur.

Remote sensing

De ACSG heeft in 2014 besloten om niet zelfstandig verder te gaan met de het verkennen van de mogelijkheden van toepassing van remote sensing bij het vaststellen van droogteschade door grondwateronttrekkingen. Wel volgt zij de ontwikkelingen bij andere partijen die zich hierin verdiepen, met name die bij SAT-WATER. Dit is een samenwerkingsverband van 13 waterschappen dat van satellietdata afgeleide informatie over verdamping, bodemvocht en gewasgroei gebruiken bij het peil- en waterbeheer.

Radarinterferometrie

De ACSG en de TU Delft hebben zich georiënteerd op de mogelijkheden van toepassing van radarinterferometrie bij het vaststellen van zakking van gebouwen en verhard oppervlak. Deze techniek lijkt mogelijkheden te bieden om zakkingen beter te kunnen kwantificeren, maar men blijft afhankelijk van het toevallig aanwezig zijn van bruikbare radarreflecties van objecten voor en na een grondwateronttrekking. Gezocht wordt naar een pilot waarin het gebruik van radarinterferometrie kan worden toegepast.

WOB-verzoek

De ACSG heeft in 2014 een al langer slepende kwestie rondom een verzoek om informatie beschikbaar te stellen op grond van de wet Openbaarheid bestuur, een zogeheten Wob-verzoek, afgehandeld. Het verzoek was in eerste instantie afgehandeld door het college van Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie waarin het project waarop het verzoek betrekking had, ligt. De indiener van het verzoek heeft de GS-beslissing op het verzoek aanhangig gemaakt bij de Rechtbank. Die oordeelde dat GS niet bevoegd is om het bij de ACSG ingediende Wob-verzoek af te handelen, waarna de ACSG dit zelf heeft gedaan. De ACSG heet hiervoor een hoorzitting gehouden en vervolgens het WOB-verzoek afgehandeld.

3. INTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2014

Bestuurlijk overleg met gedeputeerde Meijers

Op 11 april 2014 is er een bestuurlijk overleg geweest met gedeputeerde Meijers van Gelderland in haar hoedanigheid als portefeuillehouder Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het IPO.

Bespreekpunten waren de (her)benoeming van de voorzitter en leden ACSG per 1 januari 2014, de vernieuwing van het instrumentarium dat de ACSG toepast bij het vaststellen van schade door grondwateronttrekkingen, het jaarverslag 2013 van de ACSG en de invulling van het secretariaat ACSG per 1-1-2015, de oorspronkelijk voorziene datum van opheffing van DLG, de dienst die het secretariaat van de ACSG verzorgt.

Over de invulling van het secretariaat heeft mevrouw Meijers aangegeven dat voor haar een randvoorwaarde is dat kennis en ervaring niet verloren mogen gaan.

Draagvlak en communicatie

De ACSG is in 2014 in gesprek geweest met LTO, grondwaterbedrijven en afzonderlijke provincies over de aanpak en de voortgang van de projecten en de vernieuwing van het instrumentarium voor de bepaling van schade door grondwateronttrekkingen.

Website

De website van de ACSG (www.grondwaterschade.nl) geeft een actueel overzicht van de projecten. Via het contactformulier op de website wordt regelmatig informatie door derden ingewonnen bij het secretariaat over de werkzaamheden van de ACSG en wordt er informatie ingewonnen over de mogelijkheid om de ACSG een advies te laten uitbrengen en de hierbij te volgen procedure.

Transitie secretariaat

Per 1 maart 2015 is het opheffen van DLG een feit. Dit heeft gevolgen voor het secretariaat van de ACSG omdat DLG het secretariaat van de ACSG verzorgt. In 2014 is door de ACSG, in overleg met de leiding van BIJ12 en gedeputeerde Meijers, samen met de provincies gezocht naar de mogelijkheden om het secretariaat in te richten. Van belang hierbij was voor de commissie dat de continuïteit en de kwaliteit van de ondersteuning van de commissie werd gewaarborgd.

Dit heeft geleid tot het besluit om het secretariaat onder te brengen bij BIJ12, een uitvoeringsorganisatie van de gemeenschappelijke provincies. In de tweede helft van 2014 is gewerkt aan respectievelijk een Businessplan en een Transitieplan waarin de overgang van het secretariaat van DLG naar BIJ12 is uitgewerkt. Met name de bemensing van het secretariaat en het overzetten van de voor de ACSG gebruikte rekenmodellen naar BIJ12 vragen hierbij extra aandacht.

De finale besluitvorming over de onderbrengen van het secretariaat bij BIJ12 vond in februari 2015 plaats in de bestuurlijke Adviescommissie DROW van de provincies en in de BIJ12-raad.

Prioritering

Door het opheffen van DLG en de voorbereiding van de overgang van het secretariaat naar BIJ12, was in 2014 minder tijd beschikbaar voor de afronding van de schade-adviezen.

Dit heeft gevolgen gehad voor de voortgang van de projecten. De prioriteit heeft gelegen bij de afronding van kortlopende projecten en projecten die in de afrondingsfase zaten. De consequentie hiervan is dat met name een aantal landbouwschade-onderzoeken een langere doorlooptijd kregen. Hierover is met de desbetreffende belanghebbenden gecommuniceerd.

4. OVERZICHT AFGEHANDELDE EN IN BEHANDELING ZIJNDE VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Bijlage 1 geeft een overzicht van de verzoeken om onderzoek die de ACSG in 2014 in behandeling heeft. Deze lijst bevat ook de projecten die zijn afgehandeld in 2014. De locaties van de betreffende projecten zijn in bijlage 2 op kaart weergegeven.

Onderstaande tabel geeft de samenvatting van het aantal afgehandelde en binnengekomen projecten in 2014:

Type schade	In behandeling op 31 december 2013	Binnengekomen in 2014	Afgehandeld in 2014	In behandeling op 31 december 2014
Landbouw, fruitteelt	11	2*	4	9
Bebouwing, verharding	8	2	2	8
Natuur, bos en landschap	2	2	2	2
	21	6	8	19

*) Eén project (Vlaketunnel in Zeeland) betreft zowel landbouw- als gebouwschade

De laatste kolom van bovenstaande tabel, het aantal schadeadviezen in behandeling per 31 december 2014, is in onderstaande tabel per provincie uitgesplitst.

Schade-adviezen in behandeling per 31 december 2014

	aantal	1	2	3	4	5	6
Groningen	0						
Friesland	3*						
Drenthe	0						
Overijssel	4						
Gelderland	1						
Utrecht	1						
Noord Holland	0						
Zuid-Holland	3						
Zeeland	1						
Noord Brabant	6						
Limburg	0						
Flevoland	0						
	19						

Legenda

	landbouw, fruitteelt
	natuur, bos en landschap
	bebouwing, verharding

*) Het project Terwisscha wordt onderscheiden in een afzonderlijk project landbouw en natuur, bos en landschap

5. AFGEHANDELDE EN NAGEKOMEN VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Dit hoofdstuk behandelt de projecten die in 2014 zijn afgehandeld.

OVERIJSEL

Losser (04-025)

In 2010 heeft de CDG, de voorganger van de ACSG, een verzoek om onderzoek ontvangen, afkomstig van de eigenaar van het landgoed "Haagse Bos" te Enschede. Dit betreft mogelijke droogteschade veroorzaakt door de grondwateronttrekking door pompstation Losser van Vitens.

Bij haar onderzoek heeft de ACSG geconcludeerd dat het in verband met de complexe ondergrond niet mogelijk is om van de winning een verlagingenpatroon af te leiden. Tijdens haar onderzoek heeft de ACSG voorts geconstateerd dat schadebetalingen op basis van een al bestaande schaderegeling voor het Haagse Bos, abusievelijk waren beëindigd. Vitens heeft dit inmiddels hersteld en het achterstallige bedrag met wettelijke rente uitbetaald.

In 2011 heeft de Bosgroep Noord-Oost Nederland het projectplan "Herstel ven Haagse Bos" opgesteld. De hierin voorgestelde maatregelen zijn in 2012 uitgevoerd. Een lekkende stuw is vervangen door een cascade en een defecte pomp die de vijver in het landgoed voedt met grondwater, is hersteld. De ACSG heeft vastgesteld dat de deze maatregelen, uitgezonderd in droge zomerperioden, effectief zijn. De omvang van de winning Losser is sinds 2000 afgenomen en de grondwaterstanden zijn sindsdien niet structureel gedaald.

De commissie heeft haar advies op 15 mei 2014 toegezonden aan partijen. De ACSG ziet geen aanleiding om in aanvulling op de lopende overeenkomst een schadevergoeding te adviseren.

De Kolonie (04.028 - 1)

In 2013 zijn onder de weg N48 tussen Hoogeveen en Ommen vier gelijkvloerse kruisingen vervangen door landbouw tunnels. Om deze tunnels in den droge aan te kunnen leggen, is de grondwaterstand verlaagd. Bij de tunnel De Kolonie zeggen twee landbouwers als gevolg hiervan droogteschade te hebben ondervonden. De commissie heeft na onderzoek geconcludeerd dat beide landbouwers inderdaad droogteschade hebben geleden als gevolg van de tijdelijke bemaling voor de aanleg van de tunnel. De commissie heeft dit verwoord in haar ontwerpadvies dat op 22 juli 2014 is verzonden aan beide landbouwers en de provincie Drenthe. Beide landbouwers hebben naar aanleiding van het ontwerpadvies zienswijzen ingediend. Dit is voor de commissie aanleiding geweest om het ontwerpadvies aan te passen door te adviseren ook een deel van de kosten van extra herinzaai voor vergoeding in aanmerking te laten komen. Op 1 december 2014 is het advies verzonden aan partijen.

GELDERLAND

Vorden (05.026)

Al in 2002 en 2004 heeft de CDG onderzoek gedaan naar bosschade als gevolg van de grondwateronttrekking Vorden op twee landgoederen in de nabije omgeving van de percelen waarvoor nu schade wordt geclaimd. Gezien de geringe oppervlakte van de percelen die het nu betreft, heeft de ACSG het

ontwerpadvies gebaseerd op de uitgangspunten en beschikbare gegevens van die onderzoeken. De commissie heeft in april 2013 haar ontwerpadvies verzonden aan partijen. Hierin concludeert zij dat als gevolg van de grondwateronttrekking Vorden de boseigenaar schade lijdt in de vorm van vermindering van houtgroei en gewasschade. Deze komt volgens de commissie in aanmerking voor vergoeding door Vitens. Een door de boseigenaar indiende zienswijze vormde voor de commissie aanleiding tot het laten uitvoeren van aanvullend veldonderzoek. De zienswijze en de resultaten van het veldonderzoek vormden voor de commissie evenwel geen aanleiding het ontwerpadvies te wijzigen. De commissie heeft op 13 maart 2014 haar advies overeenkomstig het ontwerpadvies vastgesteld en verzonden aan partijen.

Loo (05-028)

De Gasunie heeft in 2010 een gastransportleiding aangelegd die bij Loo (gemeente Duiven) het Pannerdensch Kanaal kruist. Bij het realiseren van de kruising met het Pannerdensch Kanaal is een bronbemaling in bedrijf geweest, die schade zou hebben teweeggebracht aan een woonboerderij. Omdat de eigenaar hiervan niet met de Gasunie tot overeenstemming kon komen over de oorzaak van de schade en het vergoeden ervan, heeft deze in 2012 via de provincie Gelderland de ACSG gevraagd over deze zaak advies uit te brengen. De commissie heeft haar ontwerpadvies op 1 mei 2014 uitgebracht aan partijen. Hierin trekt de commissie als conclusie dat er geen oorzakelijk verband is tussen de gebouwschade en grondwateronttrekkingen die in de omgeving van de woonboerderij zijn uitgevoerd in opdracht van de Gasunie. Dit vormde voor de eigenaar van de woonboerderij een zienswijze in te dienen met het verzoek in een daartoe te beleggen zitting toe te lichten. Deze zitting heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2014. Ook de Gasunie was uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn, maar heeft van deze uitnodiging geen gebruik gemaakt. De commissie heeft in zienswijze en hoorzitting geen aanleiding gezien om haar conclusies uit het ontwerpadvies aan te passen. De commissie concludeert dat er geen causaal verband is tussen de grondwateronttrekking door de Gasunie en de opgetreden gebouwschade. Dit betekent dat de commissie oordeelt dat de Gasunie geen schade hoeft te vergoeden aan de eigenaar van de woonboerderij. Het advies is op 21 november 2014 uitgebracht.

NOORD-HOLLAND

Loosdrecht (07.009)

Op 16 september 2013 ontving de ACSG een verzoek van de provincie Noord-Holland om onderzoek te doen naar schade aan twee maïsvelden bij één landbouwer die zou worden veroorzaakt door de grondwaterwinning te Loosdrecht van Vitens.

De ACSG heeft enige boringen geplaatst in de percelen waarvoor droogteschade wordt geclaimd en heeft de droogteschade in het voorjaar van 2014 berekend. De commissie heeft de resultaten als onderdeel van haar ontwerpadvies op 26 mei 2014 verzonden aan de landbouwers en aan Vitens. In het ontwerpadvies stelt de commissie vast dat de landbouwer inderdaad droogteschade ondervindt als gevolg van de grondwaterwinning Loosdrecht. De landbouwer heeft naar aanleiding van het ontwerpadvies een zienswijze ingediend. De zienswijze betreft een misverstand over de opgegeven oppervlakte van de betreffende maïspcelen. Naar aanleiding van de zienswijze heeft de commissie de schadeberekening gecorrigeerd en de resultaten in haar advies op 17 juli 2014 toegezonden aan Vitens en de landbouwer. De commissie heeft hiermee haar onderzoek afgesloten.

NOORD-BRABANT

Budel-gebouw

(10.026-4)

In 2011 is de ACSG verzocht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een woonhuis met diverse nieuwe bedrijfsgebouwen in Soerendonk als gevolg van de grondwaterwinningen in Budel en omgeving. In 2013 heeft er een bezoek plaatsgevonden aan de betreffende woning. De commissie heeft haar ontwerpadvies op 1 september 2014 uitgebracht. Hierin acht de commissie een causaal verband tussen de grondwateronttrekking en de schade aan het bedrijfsgebouw en erfverharding niet realistisch. De commissie merkt op dat na de realisatie van nieuwe bebouwing met een fundering op staal altijd enige zetting optreedt doordat de ondergrond opnieuw wordt belast. De bebouwing is gefundeerd op staal op een heterogene ondergrond met afwisselend zand en leem in de bovenste lagen. Leem is gevoeliger voor zetting dan zand. Hierdoor varieert de draagkracht van de ondergrond van plaats tot plaats. Omdat een deel van de bebouwing is gefundeerd op een ondergrond waar meer leem in de ondergrond aanwezig is, is het gebouw plaatselijk meer gezakt. Een tweede factor die mogelijk van betekenis is, zijn eerder zeer nabij uitgevoerde graafwerkzaamheden bij de bouw van een zwembad.

Geen van de partijen heeft een zienswijze ingediend. De ACSG heeft haar advies conform het ontwerpadvies op 20 oktober 2014 vastgesteld. De commissie heeft hiermee haar onderzoek afgesloten.

Budel

(10.026 - 6)

In mei, juni en september 2013 werden 3 nagekomen verzoeken ingediend naar landbouwschade als gevolg van de grondwateronttrekkingen te Budel en omgeving. Het ontwerpadvies voor deze groep is in november 2013 aan partijen verstuurd. Deze 3 landbouwers ondervinden schade als gevolg van één of meerdere grondwateronttrekkingen in (de omgeving van) Budel. Bij dit advies zijn geen zienswijzen ingediend. Het advies is in januari 2014 afgerond.

Vierlingsbeek

(10.028 - 2)

Medio 2013 ontving de ACSG van de ZLTO Boxmeer een verzoek om onderzoek naar de gevolgen van de grondwateronttrekking te Vierlingsbeek. Het verzoek is ingediend namens 23 grondgebruikers. Het betreft een nagekomen verzoek om onderzoek.

Op 10 april 2014 bracht de commissie haar ontwerpadvies uit aan deze tweede groep op basis van dezelfde uitgangspunten, als die de commissie heeft gehanteerd bij het opstellen van een advies dat voor een eerste groep grondgebruikers is december 2013 is vastgesteld. De commissie concludeert dat 19 van de 23 grondgebruikers schade hebben ondervonden van de inmiddels gesloten waterwinning Vierlingsbeek van Brabant Water. Deze komt voor vergoeding in aanmerking. Van één landbouwer is een zienswijze ontvangen; het betreft een correctie op zijn grondgebruik. Met het versturen van het advies op 5 juni 2014 is dit nagekomen verzoek voor de ACSG afgerond.

6. VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN BEHANDELING

De projecten die aan het eind 2014 nog in behandeling zijn, worden in dit hoofdstuk belicht.

FRIESLAND

Terwisscha (02.003 - 1 t/m 5)

De ACSG doet onderzoek naar de schade die landbouwers menen te ondervinden als gevolg van de grondwateronttrekking Terwisscha. In oktober 2012 heeft de ACSG aan 14 landbouwers gevraagd om hun, grondgebruik op te geven. Naderhand is gebleken dat het merendeel van de landbouwers eerst juridisch en technisch advies wil inwinnen. Voor hen heeft de commissie haar werkzaamheden opgeschort. Voor de 4 overblijvende landbouwers heeft in 2013 de kartering van de bodem en van de grondwaterstanden plaatsgevonden. De ACSG heeft in 2014 haar onderzoek verder vervolgd en verwacht in 2015 haar ontwerpadvies uit te brengen aan partijen.

Terwisscha-bos (02.003-3)

Op 1 september 2014 heeft de ACSG een verzoek van de provincie Friesland ontvangen om een onderzoek in te stellen naar bosschade op een landgoed van een stichting in de nabijheid van de winning Terwisscha. Een medewerker van het secretariaat heeft de betreffende bospercelen in september 2014 bezocht. Vervolgens is opdracht verleend voor een aanvullende bodemkartering om enkele ontbrekende gegevens ten behoeve van de berekening van bosschade te verzamelen. Deze gegevens zullen medio 2015 worden opgeleverd, waarna de ACSG haar onderzoek zal vervolgen.

Noord-Bergum (02.004 - 1 en 2)

In maart 2014 heeft een vergadering met de plaatselijke werkgroep plaatsgevonden. Hierin zijn de resultaten van de raaien- en gebiedskartering gepresenteerd en besproken. Aan de hand van de al eerder vastgestelde verlagingen en de gegevens uit de karteringen zal de ACSG eerst de schadepercentages per vlak berekenen om deze vervolgens te bespreken in de werkgroep. Helaas is de planning om dat in het najaar van 2014 te doen, niet haalbaar gebleken. De oorzaak van de vertraging is een gevolg van veranderingen bij het secretariaat van de ACSG (zie hoofdstuk 3, prioritering). Partijen zijn op de hoogte gesteld van deze vertraging. Na maart 2015 zal een nieuwe planning worden opgesteld.

OVERIJSEL

Mander (04.022 - 1)

In maart 2014 heeft een vergadering met de plaatselijke werkgroep plaatsgevonden. Hierin zijn de resultaten van de karteringen en het onderzoek naar de verlaging en verzuring gepresenteerd en besproken. Aan de hand van deze resultaten zal de ACSG eerst de schadepercentages per vlak berekenen om deze vervolgens te bespreken in de werkgroep. Helaas is de planning om dat in het najaar van 2014 te doen, niet haalbaar gebleken. De oorzaak van de vertraging is, net als bij het project Noord-Bergum, een gevolg van veranderingen bij het secretariaat van de ACSG. De commissie heeft de partijen hiervan op de hoogte gesteld. Na maart 2015 zal een nieuwe planning worden opgesteld.

Holten
(04.023 - 1)

Begin 2014 is de stand van zaken van het schadeonderzoek besproken met de werkgroep. Met een hydrologisch model zijn de gezamenlijk effecten van de winningen op de stuwwal berekend, te weten Holten, Nijverdal, Wierden, Markelo en Goor. Door overlap in de verlagingen als gevolg van deze winningen is geen duidelijk invloedsgebied door de winning Holten te bepalen. Besloten is om de verlagingen en met name de grens van het schadegebied zoals berekend met het model te toetsen aan de hand van metingen uit het veld. Daarvoor heeft Alterra opdracht gekregen voor een raaienkartering op basis van deels bestaande en deels nieuw te plaatsen peilbuizen. Er zou tot eind 2014 gemeten worden, maar dat is met een jaar verlengd, omdat de natte situatie nog niet voldoende in beeld was. Verder is geconstateerd dat de raai in het westen te kort was, daar zijn enkele peilbuizen bijgeplaatst. Begin 2015 zullen de vorderingen van het onderzoek weer met de werkgroep worden besproken.

Wierden
(04.027 - 1)

In april 2012 ontving de ACSG een verzoek om onderzoek van de Werkgroep droogteschade Wierden. Het verzoek is met name gedaan in verband met de gedeeltelijke verplaatsing van de waterwinning te Wierden naar de nieuwe locatie Rectum-Ypelo. Als gevolg van de verplaatsing zal het effect op de grondwaterstand veranderen, met als gevolg dat de bestaande schaderegeling zal moeten worden herzien. Naast een modelonderzoek naar deze verandering van de grondwaterstanden is besloten om deze met een raaienonderzoek te monitoren. De ACSG heeft daarvoor in augustus 2012 Tauw opdracht gegeven. Doordat een deel van de metingen van bestaande peilbuizen nog niet beschikbaar was, heeft Tauw haar eindrapportage in 2014 nog niet kunnen opleveren. Ten behoeve van de voortgang van het schadeonderzoek heeft de ACSG voorgesteld aan partijen om alvast te starten met de kartering in het zuidoostelijk deel van het schadegebied. Dit betreft het gebied rondom de nieuwe winlocatie. Partijen konden zich hierin vinden en in oktober 2014 is hiervoor opdracht verleend. De oplevering van de gebiedskartering van dit eerste deelgebied is gepland in het najaar van 2015.

Zwolle
(04.029)

Vitens heeft in 2010 de drinkwaterwinning Engelse Werk bij Zwolle gewijzigd en daarbij nieuwe winputten in de omgeving van de Schelderdijk in bedrijf genomen. De eigenaren van een monumentale woning op een afstand van ca. 500 meter van deze winputten hebben scheurvorming in hun woning geconstateerd. Ze vermoeden dat deze is veroorzaakt door de winputten. De provincie Overijssel heeft op 10 januari 2014 de ACSG verzocht hier onderzoek naar te doen. De ACSG heeft in voorjaar van 2014 geconcludeerd dat de herstelkosten beperkt zijn en de vraag gesteld of deze een uitgebreid onderzoek van de ACSG rechtvaardigen. De kosten voor een dergelijk onderzoek bedragen namelijk een veelvoud van de herstelkosten. Eind september zijn er echter nieuwe scheuren geconstateerd. De ACSG zal daarom alsnog in 2015 een uitgebreid onderzoek starten.

GELDERLAND

Randwijk (05.029 - 1)

De provincie Gelderland heeft op 19 december 2013 de ACSG verzocht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een boerderij met opstallen bij Randwijk als gevolg van het in gebruik nemen van het puttenveld op de nieuwe winlocatie Hemmen van Vitens. Het hier gewonnen ruwwater wordt getransporteerd naar het pompstation Fickersdries bij Driel en daar gezuiverd. Op 4 juni 2014 heeft de ACSG een tweede verzoek ontvangen in verband met vermeende schade als gevolg van de winning Hemmen. Dit betreft schade aan een boerderij op het landgoed Heerlijkheid Hemmen. In 2014 zijn de betreffende locaties bezocht en is het onderzoek gestart. In 2015 wordt het ontwerpadvies afgerond en verzonden aan de partijen.

UTRECHT

IJsselstein (06.005 - 1)

De ACSG heeft op 7 oktober 2013 een verzoek ontvangen van de provincie Utrecht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een eeuwenoud woonhuis in het centrum van IJsselstein. De huiseigenaar heeft bij schrijven van zijn advocaat aan de provincie laten weten dat hij van mening is dat dit het gevolg is van een tijdelijke bronbemaling ten behoeve van de bouw van de parkeergarage Eiteren. Ook zouden volgens de woningeigenaar sloop- en bouwwerkzaamheden van woonzorgcentrum Isselwaerde een rol hebben gespeeld bij het ontstaan van de schade. Op 20 maart 2014 is een locatiebezoek afgelegd. De commissie heeft haar onderzoek eind 2014 afgerond. Het naar aanleiding hiervan op te stellen ontwerpadvies wordt begin 2015 verzonden aan de partijen.

ZUID-HOLLAND

Berkel en Rodenrijs (08.021 - 1)

Het verzoek uit 2010 betreft vermeende schade aan een op staal gefundeerde woning in Berkel en Rodenrijs die eind 18^e eeuw is gebouwd. De schade zou het gevolg zijn van tijdelijke bouwputbemalingen ten behoeve van de aanleg van drie onderdoorgangen van de voormalige Hofpleinlijn die nu wordt gebruikt door Randstadrail. Op 15 april 2011 is een oriënterend bezoek gebracht aan belanghebbende. Er is diverse keren overleg geweest tussen de gemeente Lansingerland, waartoe Berkel en Rodenrijs behoort, en belanghebbende om te komen tot overeenstemming over een schadevergoeding. De commissie had haar onderzoek in afwachting van de uitkomsten van dit overleg tussen de partijen aanvankelijk opgeschort. Medio 2012 is gebleken dat de partijen er onderling niet uit zijn gekomen. Hierna heeft de commissie haar onderzoek vervolgd. Het is in 2014 afgerond en begin 2015 wordt het ontwerpadvies verstuurd aan de belanghebbenden.

Ameide (08.022 - 1)

In 2012 heeft de eigenaar van een boomgaard aan de provincie Zuid-Holland gemeld al geruime tijd last te hebben van wateroverlast in zijn boomgaard in Ameide. Hij wijt deze wateroverlast aan de grondwateronttrekking "De Steeg" bij Langerak van Oasen die een extra maai-velddaling teweeg zou brengen die groter is dan de door de winning veroorzaakte grondwaterstandsverlaging. De ACSG heeft de locatie in

juli 2013 bezocht. Hierbij zijn in de boomgaard diverse boringen verricht. De commissie heeft haar onderzoek afgerond en haar ontwerpadvies op 13 november 2014 toegezonden op partijen. Op 8 december 2014 heeft de commissie één zienswijze ontvangen. In 2015 zal de commissie nagaan of de ontvangen zienswijze nog aanleiding geeft om in het nog vast te stellen advies af te wijken van het ontwerpadvies.

Meerkerk (08.023)

De ACSG heeft op 14 januari 2014 het verzoek ontvangen om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een woonhuis met agrarische bedrijfsgebouwen in Meerkerk. Deze gebouwen vertonen sinds 2004 toenemende scheurvorming die door de eigenaar in verband wordt gebracht met de grondwateronttrekking "De Steeg" van Oasen in Lange-rak. De commissie heeft haar onderzoek eind 2014 afgerond en zal haar ontwerpadvies begin 2015 toezenden aan betrokken partijen.

ZEELAND

Vlaketunnel (09.007 - 1)

Eind 2010 is een deel van de bodem van de oostelijke toerit van de Vlaketunnel, waarmee de A58 het Kanaal door Zuid-Beveland kruist, plotseling omhooggekomen. Dit bleek te zijn veroorzaakt omdat de trekfundering het had begeven. Om verdere schade tegen te gaan, heeft Rijkswaterstaat beide toeritten verzwaard en met bemaling de grondwaterstand fors verlaagd. Ook tijdens het herstel van de toeritten is er tijdelijk bemalen.

Een landbouwer aan de oostzijde van het kanaal meldt, als gevolg van de bemaling, droogteschade te hebben aan een maïspaneel en graslanden en verzakkingsschade te hebben aan zijn erfverharding. Ook stelt hij dat de bemaling een ongelijke zakking van het maïspaneel heeft veroorzaakt, waardoor hij de hierin aanwezige buizendrainage moest vervangen. De juridisch adviseur van deze landbouwer heeft de provincie Zeeland verzocht de ACSG onderzoek te laten verrichten naar de vermeende schade. In maart 2014 heeft de provincie Zeeland de ACSG hierover advies uit te brengen. De ACSG is haar onderzoek in de zomer van 2014 gestart en heeft in augustus een locatiebezoek afgelegd. Eind 2014 is het onderzoek in een vergevorderd stadium zodat in het voorjaar van 2015 het ontwerpadvies zal worden verzonden aan partijen.

Een tweede partij, aan de westzijde van het Kanaal door Zuid-Beveland, meldde ernstige schade aan zijn woonhuis en bedrijfsgebouwen die zou zijn veroorzaakt door de bemaling ten behoeve van het herstel van de toeritten. Er bleek nog geen overleg te zijn geweest tussen de eigenaar en Rijkswaterstaat. Naar aanleiding van het voorgenomen onderzoek door de ACSG is dit overleg alsnog tot stand gekomen. Partijen hebben inmiddels afspraken gemaakt over de afhandeling van de schade. De grond voor een onderzoek door de ACSG is hiermee komen te vervallen.

NOORD-BRABANT

Vierlingsbeek- bos (10.028-bos)

Op 10 juli 2014 heeft de ACSG het verzoek ontvangen om onderzoek te doen naar vermeende bosschade als gevolg van de in 2012 gestopte grondwateronttrekking Vierlingsbeek. Na oriëntatie op het verzoek heeft de ACSG offerte aangevraagd voor een specifieke boskartering voor de betreffende percelen.

Eindhoven (10.039 - 1)

Op 19 februari 2013 heeft de provincie Noord-Brabant een verzoek verzonden aan de ACSG om onderzoek te verrichten naar schade aan een woning. Het betreft een woonhuis in Eindhoven waaraan de vermeende schade zou zijn ontstaan als gevolg van een bronbemaling voor de aanleg van het appartementencomplex met parkeergarage Pleinwonen in de Eindhovense wijk Berkelbosch. De commissie heeft de locatie in april 2013 bezocht en haar onderzoek naar de oorzaak van op diverse plaatsen in de woning ontstane scheuren eind 2014 afgerond. Begin 2015 zal zij haar bevindingen in een ontwerpadvies verzenden aan de partijen.

Loosbroek (10.041)

Op 1 mei 2013 ontving de ACSG het verzoek om onderzoek te doen bij één landbouwer als gevolg van de grondwaterwinning te Loosbroek door Brabant Water. De met een model berekende verlagingen als gevolg van de winning Loosbroek zijn getoetst. Verder zijn in 2014 de betreffende percelen in het veld bodemkundig en hydrologisch gekarteerd. De schade zal vastgesteld gaan worden aan de hand van een regulier onderzoek.

Bladel (10.042)

Op 31 oktober 2013 ontving de ACSG een verzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant om een onderzoek in te stellen naar schade aan een bedrijfspand aan de Markt in Bladel. Die bestaat uit het indringen van grondwater in de parkeerkelder van het pand in de winter van 2012-2013. Voordien zou de kelder altijd droog zijn geweest. Eén van de huurders vermoedt dat de lekkage in de kelder is veroorzaakt door een bronbemaling die in 2009 in bedrijf is geweest tijdens de bouw van het appartementencomplex Marktstaete. Tijdens haar onderzoek heeft de commissie geconstateerd dat de hoeveelheid grondwater die volgens de gegevens tijdens de bouw van het appartementencomplex is onttrokken, een fractie is geweest van waarvoor vergunning was afgegeven. Verder blijkt er tijdens de onttrekking niet te zijn gemonitord. De commissie heeft zich in haar onderzoek daarom moeten baseren op berekeningen die zijn uitgevoerd ten behoeve van de vergunningverlening en op aannamen. De commissie heeft haar bevindingen in de vorm van een ontwerpadvies op 14 november 2014 toegezonden aan partijen.

Berghem
(10.043)

In Oss is de Megense Baan (N329) als "weg van de Toekomst" gereconstrueerd. Onder de weg zijn enkele fietstunnels aangelegd, onder andere bij de kruising met de Berghemseweg, en er is een tunnel gebouwd onder de spoorlijn Nijmegen-'s Hertogenbosch. Voor de aanleg van de tunnels zijn in de periode 2011-2013 diverse tijdelijke bronbemalingen in bedrijf geweest. De eigenaar van een woning aan de Osseweg in Berghem stelt dat zijn vrijstaande woning uit de vijftiger jaren, waarschijnlijk als gevolg van deze bronbemalingen, schade heeft opgelopen. Er zijn diverse scheuren ontstaan. Naar aanleiding hiervan ontving de ACSG op 8 januari 2014 een verzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant om een onderzoek in te stellen naar deze schademelding.

De ACSG is haar onderzoek in het voorjaar van 2014 gestart en heeft de woning aan de Osseweg op 1 mei 2014 bezocht. Hierna is het onderzoek afgerond en zijn de bevindingen in de vorm van een ontwerpadvies op 31 oktober 2014 toegezonden aan partijen. Op verzoek van de eigenaar van de woning is de reactietermijn verlengd tot 30 januari 2015.

Budel-Nyrstar
(10.044)

Op 8 juli 2014 ontving de ACSG het verzoek van Nyrstar, één van de onttrekkers, om de schaderegeling Budel te herzien. Dit in verband met de verplaatsing van de grondwateronttrekking Budel door Brabant Water naar het tweede watervoerend pakket.

In haar advies uit 2012 heeft de ACSG de gezamenlijke schade berekend als gevolg van de winningen door Brabant Water, door Nyrstar en door Refresco. Omdat de middeldiepe winning door Brabant Water is gestopt, zal de berekende schade door de winningen Nyrstar en Refresco wijzigen. De commissie heeft zich op het onderzoek georiënteerd en zal in 2015 de herberekening van de schade uitvoeren.

BIJLAGE 1 OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN 2014

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle verzoeken om onderzoek die in 2014 bij de ACSG in behandeling waren.

Projectnaam	project-nummer	nummer verzoek*)	aantal belanghebbenden	soort schade **)	datum ontvangst	datum ontwerpadvies	datum hoorzitting	datum advies
Friesland								
Terwisscha-2	02.003	06	14	L	01-07-2012			
Terwisscha - bos	02.003	01	1	B	01-09-2014			
Noord-Bergum	02.004	01	ca. 100	L	01-12-2004			
Overijssel								
Mander	04.022	01	div.	L	23-07-2009			
Holten	04.023	01	div.	L	28-07-2005			
Losser	04.025	01	1	B	05-08-2010	13-02-2014	<del> </del>	15-05-2014
Wierden	04.027	01	div.	L	05-04-2012		<del> </del>	
Balkbrug (Kolonie)	04.028	01	2	L	26-11-2013	22-07-2014	<del> </del>	01-12-2014
Zwolle	04.029	01	1	G	10-01-2014		<del> </del>	
Gelderland								
Vorden	05.026	01	1	B+L	30-06-2011	22-04-2013	<del> </del>	13-03-2014
Loo	05.028	01	1	G	04-06-2012	01-05-2014	29-08-2014	21-11-2014
Randwijk	05.029	01 02	1 1	G G	19-12-2013 04-06-2014			
Utrecht								
IJsselstein	06.005	01	1	G	09-10-2013			
Noord-Holland								
Loosdrecht	07.009	01	1	L	16-09-2013	26-05-2014	<del> </del>	17-07-2014
Zuid-Holland								
Berkel en Rodenrijs	08.021	01	1	G	04-10-2010			
Ameide	08.022	01	1	L	20-02-2013	13-11-2014		
Meerkerk	08.023	01	1	G	14-01-2014			
Zeeland								
Vlaketunnel	09.007	01	2	L+G	26-03-2014			
Noord-Brabant								
Budel - gebouw	10.026	04	1	G	28-09-2011	01-09-2014	<del> </del>	20-10-2014
Budel	10.026	06	1	L	03-12-2013	23-01-2014	<del> </del>	13-03-2014
Vierlingsbeek	10.028	02	23	L	04-07-2013	10-04-2014	<del> </del>	05-06-2014
Vierlingsbeek - bos	10.028	01	1	B	10-07-2014			
Eindhoven	10.039	01	1	G	21-02-2013			
Loosbroek	10.041	01	1	L	01-05-2013			
Bladel	10.042	01	1	G	31-10-2013			
Berghem	10.043	01	1	G	23-12-2013	31-10-2014		
Budel - Nyrstar	10.044	01	div.	L	10-07-2014			

*) Voor een project kunnen meerdere verzoeken om onderzoek ingediend worden door verschillende belanghebbenden. Binnen een project krijgen verzoeken op volgorde van binnenkomst een nummer.

**) L = Landbouwschade (incl. fruitteelt); G = Schade aan bebouwing en/of verharding; B = Bosschade

Overzichtsk kaart van de projecten in 2014

